

PRIJEDLOG PROGRAMA DIPLOMSKOG STUDIJA PORTUGALSKOG JEZIKA I KNJIŽEVNOSTI

SADRŽAJ:

1. UVOD	1
2. OPĆI DIO	1
3. OPIS PROGRAMA	2

1. UVOD:

(a) Aktualne potrebe tržišta rada u javnom (škole, fakulteti, znanstveni rad, državna uprava itd.) i privatnom sektoru (novinarstvo, izdavaštvo, prevoditeljstvo, gospodarstvo itd.) podrazumijevaju poznavanje stranih jezika i civilizacija, uključujući i portugalski (treći europski jezik po broju govornika, odmah poslije engleskog i španjolskog). Svrha je studija portugalskog jezika obrazovanje kadrova koji će moći zadovoljiti navedene potrebe. Sam studij temelji se na suvremenim znanstvenim spoznajama, a usporediv je s programima uglednih stranih visokih učilišta.

(b) Dosadašnja iskustva u provođenju studija portugalskog jezika temelje se na dvadesetgodišnjoj tradiciji te stalnoj povezanosti sa svjetskim kretanjima.

(c) Potencijalni partneri: cijeli privatni i javni sektor naveden u točki (a).

(d) Studij je koncipiran tako da omogućava maksimalnu pokretljivost studenata.

2. OPĆI DIO:

2.1. Naziv studija: Portugalski jezik i književnost.

2.2. Nositelj i izvođač studija: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Odsjek za romanistiku.

2.3. Trajanje studija: Diplomski studij traje četiri semestra.

2.4. Uvjeti upisa na studij: Završen preddiplomski studij.

2.6. Ciljevi diplomskog studija: stjecanje znanja portugalskog jezika koje odgovara stupnju C1, s elementima C2, prema Europskom referalnom okviru za jezike, svladavanje vještina i kompetencija potrebnih za znanstveno proučavanje portugalskog jezika i književnosti te neke oblike prevodenja. Područja mogućeg zaposlenja: prevodilaštvo, znanstveni rad, škole stranih

jezika, visoko školstvo; općenito, poslovi u kojima je potrebna visoka jezična i kulturna kompetencija. Za praćenje diplomskog studija dovoljan je završen preddiplomski studij portugalskog jezika i književnosti na Odsjeku za romanistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, ili ekvivalentan studij u Hrvatskoj ili svijetu.

2.7. Ne predlaže se objedinjenje preddiplomskog i diplomskog studija.

2.8. Stručni ili akademski naziv koji se stječe završetkom studija: Završetkom diplomskog studija stječe se akademski naziv "magistra / magistar portugalskog jezika i književnosti".

3. OPIS PROGRAMA

3.1. Popis obveznih i izbornih kolegija studija s brojem sati i brojem ECTS-bodova: obvezni ili izborni status kolegija naznačen je u studijskim hodogramima.

Napomena: svi predmeti su jednosemestralni, a izražen broj sati odgovara broju sati tjedno.

Kolegiji diplomskog studija:

Jezik i jezikoslovlje:

Portugalski jezik 7: 4 sata, 5 bodova

Portugalski jezik 8: 4 sata, 5 bodova

Čitanje i tumačenje starijih portugalskih tekstova 1: 2 sata, 2 boda

Čitanje i tumačenje starijih portugalskih tekstova 2: 2 sata, 2 boda

Prijevodne vježbe portugalsko-hrvatski 2 : 1 sat, 2 boda

Prijevodne vježbe hrvatsko-portugalski 2: 1 sat, 2 boda

Prevođenje književnih tekstova: 2 sata, 2 boda

Uvod u luzitansku lingvistiku: 2 sata, 4 boda

Romanski jezici i vulgarni latinitet: 2 sata, 2 boda

Portugalska leksikologija i semantika: 2 sata, 4 boda

Povijest portugalskog jezika: 2 sata, 3 boda

Europski, brazilski i afrički portugalski (poredbeno proučavanje inačica suvremenog portugalskog jezika u luzofonskim zemljama): 2 sata, 4 boda

Jezični seminar: leksička semantika za luzitaniste: 2 sata, 3 boda

Književnost:

Afrička književnost portugalskog jezičinog izraza: 2 sata, 3 boda

Književni seminar: Fernando Pessoa: 2 sata, 4 boda

3.2. Opisi kolegija:

Naziv predmeta: Jezik i jezikoslovlje

Naziv kolegija: PORTUGALSKI JEZIK 7

ECTS-bodovi: 5

Jezik: portugalski

Trajanje: 1 semestar (VII.)

Status: obvezni

Oblik nastave: vježbe

Uvjeti: položen kolegij "Portugalski jezik 6 (sintaksa suvremenog portugalskog jezika 2)" (zadovoljeni uvjeti trajnog praćenja i pozitivno ocijenjen završni test)

Ispit: trajno praćenje i završni pisani test

Sadržaj: Ponavljanje i utvrđivanje cjelokupnog gramatičkog gradiva. Specifičnosti portugalskog leksika. Obogaćivanje vokabulara – specifični ili stručni izrazi, frazemi, idiomatski izričaji. Od gramatičkih jedinica obrađuju se glagolska vremena, osobito konjunktivna; nepravni govor i pasiv (ponavljanje); perifrastične konjugacije; povratni glagoli; složeni infinitiv i gerund.

Rad na različitim vrstama složenijih tekstova (književni, novinski, stručni itd.), uz intenzivnije bavljenje gramatičkim, leksičkim i stilističkim problemima. Pisanje sastava na zahtjevnije teme.

Cilj: Cilj je predmeta suvereno ovladati jezičnim strukturama, samostalno izražavajući vlastita mišljenja i osjećaje vezane uz teme koje se obrađuju. Utvrđivanje cjelokupne gramatičke građe. Osposobljavanje studenata za samostalno i slobodno komuniciranje na korektnom portugalskom jeziku.

Obvezna literatura:

Coimbra, I.; Coimbra, O. *Português Sem Fronteiras 3*. Lisboa: Lidel, 1997.

Coimbra, I.; Coimbra, O. *Gramática Activa 2*. Lisboa: Lidel, 2000.

Lemos, H. *Praticar Português – Nível Intermédio*. Lisboa: Lidel, 2004.

Tavares, A. *A Actualidade em Português*. Lisboa: Lidel, 2002.

Dicionário Ilustrado da Língua Portuguesa. Porto: Porto Editora.

Dopunska literatura:

Carmo, L. *Olá Como Está? – Curso Intensivo de Língua Portuguesa*. Lisboa: Lidel, 2004.

Cunha, C.; Cintra, L.F. Lindley. *Nova Gramática do Português Contemporâneo*. Lisboa:

Edições João Sá da Costa, 1999.

- Mateus, M. H. Mira et al. Gramática da Língua Portuguesa. Lisboa: Caminho, 2003.
- Rosa, L. Melo. Vamos Lá Continuar! Explicações e Exercícios de Gramática. Lisboa: Lidel, 2003.
- Talan, N. Osnove gramatike portugalskoga jezika (Gramática Elementar da Língua Portuguesa). Zagreb: Školska knjiga, 2003.
- Ventura, H.; Caseiro, M. Guia Prático de Verbos com Preposições. Lisboa: Lidel, 1996.
- Talan, N. Portugalsko-hrvatski rječnik. Zagreb: Školska knjiga, 2004.
- Talan, N. Hrvatsko-portugalski rječnik. Zagreb: Školska knjiga, 2004.

Naziv predmeta: Jezik i jezikoslovlje

Naziv kolegija: PORTUGALSKI JEZIK 8

ECTS-bodovi: 5

Jezik: portugalski

Trajanje: 1 semestar (VIII.)

Status: obvezni

Oblik nastave: vježbe

Uvjeti: položen kolegij "Portugalski jezik 7" (zadovoljeni uvjeti trajnog praćenja i pozitivno ocijenjen završni test)

Ispit: trajno praćenje i završni pisani test

Sadržaj: Ponavljanje i utvrđivanje cjelokupnog gramatičkog gradiva. Glagolska vremena; indikativ *versus* konjunktiv; položaj (nenaglašenih osobnih) zamjenica; tipovi konjugacija. Specifičnosti portugalskog leksika i semantičkih mehanizama (praćenje kolegija "Portugalska leksikologija i semantika"). Stilistika i stilističke figure portugalskog jezika (rad na različitim vrstama složenijih tekstova. Prepoznavanje raznih registara suvremenog portugalskog jezika. Usmeno i pismeno komuniciranje. Vođenje diskusija.

Razlike između europske portugalske i brazilske jezične norme na fonološkoj, morfološkoj, sintaktičkoj i leksičkoj razini. Privikavanje na izgovorne specifičnosti brazilske norme.

Cilj: Cilj je predmeta osposobiti studente za razvijanje lingvističke kompetencije u tolikoj mjeri da mogu samostalno nadograđivati i kroz praksu upotpunjavati stečena znanja. Stjecanje osnovnog uvida u brazilsku normu portugalskog jezika i njezin otklon od europske.

Obvezna literatura:

- Estrela, E. et al. Saber Escrever Saber Falar: Um Guia Completo Para Usar Correctamente a Língua Portuguesa. Lisboa: Dom Quixote, 2003.
- Ferreira, R. M. Uso dos Verbos: Aprendizagem Através de Exercícios. São Paulo: Martins Fontes, 2003.

Filho, D'S. Prontuário – Erros Corrigidos de Português. Lisboa: Texto Editora, 1997.

Korytowski, I. Português Prático: Um Jeito Original de Tirar Suas Dúvidas de Português. Rio de Janeiro: Elsevier/Editora Campos, 2004.

Tavares, A. A Actualidade em Português. Lisboa: Lidel, 2002.

Dicionário Ilustrado da Língua Portuguesa. Porto: Porto Editora.

Dopunska literatura:

Cunha, C.; Cintra, L.F. Lindley. Nova Gramática do Português Contemporâneo. Lisboa: Edições João Sá da Costa, 1999.

Mateus, M. H. Mira et al. Gramática da Língua Portuguesa. Lisboa: Caminho, 2003.

Talan, N. Osnove gramatike portugalskoga jezika (Gramática Elementar da Língua Portuguesa). Zagreb: Školska knjiga, 2003.

Talan, N. Portugalsko-hrvatski rječnik. Zagreb: Školska knjiga, 2004.

Talan, N. Hrvatsko-portugalski rječnik. Zagreb: Školska knjiga, 2004.

Naziv predmeta: Jezik i jezikoslovlje

Naziv kolegija: UVOD U LUZITANSKU LINGVISTIKU

ECTS-bodovi: 4

Jezik: portugalski

Trajanje: 1 semestar (VII.)

Status: obvezni

Oblik nastave: predavanje i seminar

Uvjeti: upisan VII. semestar; položeni kolegiji "Portugalski jezik 6 (sintaksa suvremenog portugalskog jezika 2)" i "Portugalska fonetika i fonologija 2"

Ispit: usmeni

Sadržaj: Temeljni deskriptivni i metodološki pojmovi lingvistike. Pregled glavnih pravaca u povijesti jezikoslovlja i u suvremenoj lingvistici. Specifičnosti razvoja jezika iberско-romanskog područja. Portugalski unutar skupine romanskih jezika. Kratki pregled razvoja jezika: od latinskoga do galješko-portugalskog (13-14 st.), europski portugalski od 14. st. do danas. Geodistribucija portugalskog jezika. Brazilska jezična norma i portugalski u afričkim luzofonskim zemljama. Kreolski varijeteti na temelju portugalskog u Africi i Aziji. Pregled najznačajnijih dosega suvremene portugalske lingvistike.

Cilj: Stjecanje spoznaja o osnovnim lingvističkim pojmovima i jezikoslovnim teorijama, uz uvid u specifičnosti iberškog i luzitanskog govornog područja, u smislu upoznavanja jezičnog razvoja i smjerova suvremenih jezikoslovnih istraživanja.

Obvezna literatura:

- Glovački-Bernardi, Z.; Kovačec, A.; Mihaljević, M.; Halwachs, D.W.; Sornig, K.; Penzinger, C.; Schrod, R. Uvod u lingvistiku. Zagreb: Školska knjiga, 2001.
- Martinet, A. Osnove opće lingvistike. Zagreb: GZH, 1982.
- Škiljan, D. Pogled u lingvistiku. Rijeka: Naklada Benja, 1994.
- Tekavčić, P. Uvod u lingvistiku za studente talijanskog jezika. Zagreb: Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu, 1979.

Dopunska literatura:

- De Saussure, F. Tečaj opće lingvistike. Zagreb: ArTresor / Naklada Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje, 2000.
- Faria, I. Hub; Pedro, E. Ribeiro; Duarte, I.; Gouveia, C. A.M. Introdução à Linguística Geral e Portuguesa. Lisboa: Editorial Caminho, SA, 1996.
- Cunha, C.; Cintra, L. F. Lindley. Nova Gramática do Português Contemporâneo. Lisboa: Edições João Sá da Costa, 1984.
- Coseriu, E. Teoria del Lenguaje y Lingüística General. Madrid: Gredos, 1961.
- Tagliavini, C. Le origini delle lingue neolatine. Bologna: 1968.
- Jordan, I.; Manea, M. Manoliu. Manual de lingüistica romanica (I i II). Madrid: 1976.
- Neto, S. da Silva. História da Língua Portuguesa. Rio de Janeiro/Lisboa: Presença/Dinalivro, 1992.
- Teysier, P. História da Língua Portuguesa. Lisboa: Livraria Sá da Costa Editora, 1997.

Naziv predmeta: Jezik i jezikoslovlje

Naziv kolegija: ROMANSKI JEZICI I VULGARNI LATINITET

ECTS-bodovi: 3

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar (VII.)

Status: izborni

Oblik nastave: predavanja (zajedno sa studentima francuskog, španjolskog i rumunjskog jezika)

Uvjeti: absolvirani kolegiji "Latinski jezik za romaniste 1 i 2" (zadovoljeni uvjeti trajnog praćenja) i "Uvod u luzitansku lingvistiku"; upisan VII. semestar

Ispit: usmeni

Sadržaj: Upoznavanje i razumijevanje pojmova romanska lingvistika, romanska filologija, romanska gramatika. Romanski jezici, njihova raširenost i problemi klasifikacije. Struktura (fonetska, morfološka, sintaktička) i leksičke značajke vulgarnog latiniteta kao ishodišta romanskih jezika te izvori za upoznavanje vulgarnog latiniteta. Vulgarni (govorni) latinski na

tlu Portugala. Konstituiranje novog, iberoromanskog sustava. Pregled razvoja romanskih književnih i standardnih jezika. Osnovni uvid u značajke balkanskog latiniteta (nasuprot zapadnoj Romaniji); romanski ostaci na jadranskoj obali; dalmatski.

Cilj: Upoznavanje jezične i izvanjezične realnosti Romanije, osnovnih elemenata zajedničkih romanskim jezicima, kao i onih koji su temelj njihove diversifikacije. Shvaćanje razvoja romanskih idioma. Upoznavanje najstarije faze razvoja portugalskog jezika, osobito karakteristika koje su povezane s važnim obilježjima suvremenog portugalskog.

Obvezna literatura:

Tekavčić, P. Uvod u vulgarni latinitet. Zagreb: 1970.

Skok, P. Osnovi romanske lingvistike. Zagreb: 1939. – I. svezak (str. 1-199)

Teysier, P. 1980: *História da Língua Portuguesa*. Lisboa: Sá da Costa, 1980.

Dopunska literatura:

Tagliavini, C. *Le origini delle lingue neolatine*. Bologna: 1968.

Vidos, B.E. *Manuale di linguistica romanza*. Firenze: 1959.

Renzi, L. *Nuova introduzione alla linguistica romanza*. Bologna: 1987.

Jordan, I.; Manea, M. *Manoliu. Manual de lingüística románica (I i II)*. Madrid: 1976.

Elcock, W.D. *The Romance Languages*. London: 1960.

Skubic, M. *Romanski jeziki*. Ljubljana: 1988.

Väänänen, V. *Introduction au latin vulgaire*. Pariz: 1967.

Posner, R. *The Romance Languages*. Cambridge: CUP, 1996.

Lausberg, H. *Lingüística románica*. Madrid: Gredos, 1965. (Introducción; I. parte)

Neto, S. da Silva. *História da Língua Portuguesa*. Rio de Janeiro/Lisboa: Presença/Dinalivro, 1992.

Williams, E. B. *Do Latim ao Português: Fonologia e Morfologia Históricas da Língua Portuguesa*. 3. ed. Rio de Janeiro: Tempo Brasileiro, 1975.

Naziv predmeta: Jezik i jezikoslovlje

Naziv kolegija: POVIJEST PORTUGALSKOG JEZIKA

ECTS-bodovi: 3

Jezik: portugalski

Trajanje: 1 semestar (VII.)

Status: izborni

Oblik nastave: seminar

Uvjeti: položen kolegij "Uvod u luzitansku lingvistiku" te "Portugalski jezik 6 (sintaksa suvremenog portugalskog jezika 2)"

Ispit: usmeni

Sadržaj: Portugalski unutar romanske obitelji. Romanski, germanski, arapski fond. Pučke i učene riječi. Najstariji dokumenti na portugalskom jeziku. Galješko-portugalski (1200-1350): tekstovi, grafija, fonetika i fonologija, morfologija, sintaksa, vokabular, utjecaj francuskoga i provansalskoga u vokabularu. Europski portugalski od XIV. st. do danas: problemi periodizacije, razdoblje Otkrića i prekomorskog širenja, luzo-kastiljanski bilingvizam, razdvajanje portugalskoga i galješkoga, fonetska evolucija. Brazilski portugalski: povijesni razvoj, dijalekatske razlike, fonetika i fonologija, morfologija i sintaksa (otkloni brazilskoga od europskoga), specifičnosti leksika. Kreolski jezici nastali na osnovi portugalskog, te portugalska kontinentalna i otočna narječja.

Cilj: Usvajanje osnovnih elemenata i specifičnosti razvoja portugalskog unutar skupine romanskih jezika, od vulgarnolatinskog jezika rimske provincije Luzitanije do današnjice. Upoznavanje s fonetskom, morfološkom i sintaktičkom evolucijom portugalskog, te formiranjem njegova leksika (utjecaji kroz povijest). Uviđanje razlika u povijesnom razvoju inačica portugalskog jezika, te odražavanja općepovijesnog konteksta na povijest jezika.

Obvezna literatura:

Castro, I. Curso de História da Língua Portuguesa. Lisboa: Universidade Aberta, 1991.

Nunes, J. J. Compêndio de Gramática Histórica Portuguesa, Fonética e Morfologia. Lisboa: Clássica Editora, 1975.

Teyssier, P. 1980: História da Língua Portuguesa. Lisboa: Sá da Costa, 1980.

Dopunska literatura:

Neto, S. da Silva. História da Língua Portuguesa. Rio de Janeiro/Lisboa: Presença/Dinalivro, 1992.

Cuesta, P. Vásquez; Luz, M.A. Mendes da. Gramática da Língua Portuguesa. Lisboa: Edições 70, 1983. – poglavlje: Noções de História da Língua (str. 159-281)

Williams, E. B. Do Latim ao Português: Fonologia e Morfologia Históricas da Língua Portuguesa. 3. ed. Rio de Janeiro: Tempo Brasileiro, 1975.

Branco, M. I. Castelo. Pequeno Curso de Língua Portuguesa. Lisboa: Fundação Calouste Gulbenkian, s.d.

Castro, I. Curso de História da Língua Portuguesa: Leituras Complementares. Lisboa: Universidade Aberta, 1991.

Cunha, C.; Cintra, L.F. Lindley. Nova Gramática do Português Contemporâneo. Lisboa: Edições João Sá da Costa, 1999.

Estrela, E. et al. Saber Escrever Saber Falar: Um Guia Completo Para Usar Correctamente a Língua Portuguesa. Lisboa: Dom Quixote, 2003.

Filho, D'S. Prontuário – Erros Corrigidos de Português. Lisboa: Texto Editora, 1997.

Mateus, M. H. Mira et al. Gramática da Língua Portuguesa. Lisboa: Caminho, 2003.

Naziv predmeta: Jezik i jezikoslovlje

Naziv kolegija: PORTUGALSKA LEKSIKOLOGIJA I SEMANTIKA

ECTS-bodovi: 4

Jezik: portugalski

Trajanje: 1 semestar (VIII.)

Status: obvezni

Oblik nastave: predavanje i seminar

Uvjeti: položen ispit iz kolegija "Uvod u luzitansku lingvistiku"; apsolviran kolegij "Portugalski jezik 7"

Ispit: usmeni

Sadržaj: Leksikologija: pojam leksika, leksik i gramatika, leksičke i gramatičke jedinice, pregled problema kojima se bavi leksikologija. Odnos leksikologije i semantike. Semantičke posebnosti portugalskog leksika. Semantika kao dio lingvističke semiotike. Pregled tipova i povijesti semantičkih istraživanja – tradicionalna semantika, strukturalistička semantika i suvremeni razvojni pravci. Jezični znak i riječ. Jezična komunikacija. Značenje. Semovi i komponencijalna analiza značenja. Tipovi semantičkih promjena. Izotopija i semantička polja. Jednoznačnost i višeznačnost. Homonimija i polisemija. Sinonimija i antonimija. Semantičke figure (metafora, metonimija). Semantička hijerarhija. Značenjske i stilističke dimenzije retoričkih jedinica. Sve na primjeru portugalskog jezika.

Cilj: Stjecanje uvida u predmet proučavanja i osnovne probleme leksikologije i semantike unutar opće lingvistike, s osobitim obzirom na sastav i posebnosti portugalskog leksika.

Obvezna literatura:

Škiljan, D. Pogled u lingvistiku. Rijeka: Naklada Benja, 1994. (7. poglavlje - Semantika)

Berruto, G. Semantika. Zagreb: Izdanja Antibarbarus, 1994.

Vilela, M. Estudos de Lexicologia do Português. Coimbra: Livraria Almedina, 1994.

Vilela, M. Estruturas Léxicas do Português. Coimbra: Livraria Almedina, 1979.

Faria, I. Hub; Pedro, E. Ribeiro; Duarte, I.; Gouveia, C. A.M. Introdução à Linguística Geral e Portuguesa. Lisboa: Editorial Caminho, SA, 1996. (Cap. 7 - Semântica)

Dopunska literatura:

Glovački-Bernardi, Z; Kovačec, A.; Mihaljević, M.; Halwachs, D.W.; Sornig, K.; Penzinger, C.; Schrod, R. Uvod u lingvistiku. Zagreb: Školska knjiga, 2001.

Coseriu, E. et al. Problemas de Lexicologia e Lexicografia. Porto: Civilização, 1979.

- Câmara, J. Mattoso Junior. Estrutura da Língua Portuguesa. Petrópolis: Vozes, 1970.
- Vilela, M. Ensino da Língua Portuguesa: Léxico, Dicionário, Gramática. Coimbra: Livraria Almedina, 1995.
- Neto, S. da Silva. História da Língua Portuguesa. Rio de Janeiro/Lisboa: Presença/Dinalivro, 1992.
- Teyssier, P. História da Língua Portuguesa. Lisboa: Livraria Sá da Costa Editora, 1997.
- Metzeltin, M.; Candeias, M. Semântica e Sintaxe do Português. Coimbra: Livraria Almedina, 1982.
- Campos, M.H. Costa; Xavier, M.F. Sintaxe e Semântica do Português. Lisboa: Universidade Aberta, 1991.
- Fonseca, F. Peixoto da. O Português entre as Línguas do Mundo. Coimbra: Livraria Almedina, 1985.
- Lapa, M. Rodrigues. Estilística da Língua Portuguesa. Coimbra: Coimbra Editora, 1984.
- Lobato, L. M. Pinheiro. A Semântica na Linguística Moderna: o Léxico. Rio de Janeiro: Alves, 1977.
- Machado, J.P. Origens do Português. Lisboa: Sociedade de Língua Portuguesa, 1967.
- Lyons, J. Semantics (I i II). Cambridge: CUP, 1977.
- Ullmann, S. Semantics, An Introduction to the Science of Meaning. Oxford: Basil Blackwell & Matt Ltd, 1962.
- Simeon, R. Enciklopedijski rječnik lingvističkih naziva (I i II). Zagreb: Matica hrvatska, 1969.

Naziv predmeta: Jezik i jezikoslovlje

Naziv kolegija: EUROPSKI, BRAZILSKI I AFRIČKI PORTUGALSKI (POREDBENO PROUČAVANJE INAČICA SUVREMENOG PORTUGALSKOG JEZIKA U LUZOFONSKIM ZEMLJAMA)

ECTS-bodovi: 4

Jezik: portugalski

Trajanje: 1 semestar (IX.)

Status: obvezni

Oblik nastave: seminar

Uvjeti: položeni ispiti iz kolegija "Portugalska fonetika i fonologija 2", te "Portugalski jezik 6 (sintaksa suvremenog portugalskog jezika 2)"

Ispit: zadovoljeni uvjeti trajnog praćenja i samostalnog rada (nema posebnog ispita)

Sadržaj: Težište se stavlja na uspoređivanje standardne europske i brazilske norme unutar lingvističkog sustava portugalskog jezika. Odnosi se promatraju na fonetsko-fonološkoj (i

prozodijskoj), morfološkoj, sintaktičkoj i leksičkoj razini, razlikujući književni, "familijarni" i pučki jezik. Utjecaji na formiranje brazilske norme: indijanski supstrat, afrički jezici, portugalski arhaizmi i dijalektalizmi. Semantička diferencijacija. Razlike europskog i brazilskog izgovora. Usporedba (manje detaljna) standardnog portugalskog s inačicama koje se govore u Angoli i Mozambiku, gdje portugalski ima status službenog jezika. Osnovne spoznaje (bez detaljnije komparacije) o kreolskim jezicima nastalim na osnovi portugalskog (kapverdski, gvinejski, kreoli gvinejskog zaljeva, indoportugalski, kineskoportugalski, malajskoportugalski). Poredbeno istraživanje potkrepljuje se tekstovima, audio i video materijalima.

Cilj: Budući da je studij uglavnom usmjeren na europski portugalski, namjena kolegija je detaljnije upoznavanje studenata s brazilskom i luzoafričkim inačicama, te njihovim otklonom od kontinentalne norme. S obzirom na geografsku zastupljenost i broj govornika, neeuropske inačice u sustavu vrednovanja nikako ne mogu biti u podređenom položaju, pa je studentima nužno ponuditi bar temeljni uvid u njihove specifičnosti.

Obvezna literatura:

Cunha, C.; Cintra, L.F. Lindley. Nova Gramática do Português Contemporâneo. Lisboa: Edições João Sá da Costa, 1999. – poglavlje: Domínio Actual da Língua Portuguesa (str. 9-25)

Cuesta, P. Vasquez; Luz, M.A. Mendes da. Gramática da Língua Portuguesa. Lisboa: Edições 70, 1983. – poglavlje: Noções de Geografia da Língua Portuguesa (str. 52-158)

Neto, S. da Silva. História da Língua Portuguesa. Rio de Janeiro/Lisboa: Presença/Dinalivro, 1992. – poglavlje: Expansão da língua (str. 427-443; 513-547) i A Língua Portuguesa no Brasil (str. 581-622)

Teyssier, P. História da Língua Portuguesa. Lisboa: Livraria Sá da Costa Editora, 1997. - poglavlja IV i V (str. 75-99)

Dopunska literatura:

Mateus, M.H. Mira; Brito, A.M.; Duarte, I.; Faria, I. Hub. Gramática da Língua Portuguesa. Lisboa: Editorial Caminho, SA, 2003. (Parte I – Língua Portuguesa: unidade e diversidade)

Faria, I. Hub; Pedro, E. Ribeiro; Duarte, I.; Gouveia, C. A.M. Introdução à Linguística Geral e Portuguesa. Lisboa: Editorial Caminho, SA, 1996. (Cap. 6 – Sintaxe; Cap. 11 – Línguas em contacto)

Cunha, C. Língua, nação, alienação. Rio de Janeiro: Nova Fronteira, 1981.

Actas do Congresso sobre a Situação Actual da Língua Portuguesa no Mundo / ur. Cintra, L.F.L. Lisboa: ICALP, 1987.

Atlas da Língua Portuguesa na História e no Mundo. Lisboa: Imprensa Nacional, 1992.

Roberts, I; Kato, M. Português Brasileiro – uma Viagem Diacrónica. Campinas: Editora da UNICAMP, 1993.

Barbosa, J.M. Estudos Linguísticos Crioulos. Lisboa: Academia Internacional de Cultura Portuguesa, 1967.

Almada, M.D. Cabo Verde: Contribuição para o Estudo do Dialecto Falado no seu Arquipélago. Lisboa: Junta de Investigações do Ultramar, 1961.

Naziv predmeta: Jezik i jezikoslovlje

Naziv kolegija: JEZIČNI SEMINAR: LEKSIČKA SEMANTIKA ZA LUZITANISTE

ECTS-bodovi: 3

Jezik: portugalski

Trajanje: 1 semestar (IX.)

Status: izborni

Oblik nastave: seminar

Uvjeti: položen kolegij "Portugalska leksikologija i semantika"

Ispit: zadovoljeni uvjeti trajnog praćenja i samostalnog rada (nema posebnog ispita)

Sadržaj: Proširivanje stečenih spoznaja o semantičkim i leksičkim univerzalijama i razmatranje semantičkih značajki i etimologije portugalskog leksika. Povijesna perspektiva njegova razvoja – od latinskog do portugalskog, procesi obnavljanja leksika, supstrati, superstrati i posuđenice. Tvorba riječi. Značenjski odnosi unutar portugalskog leksika (sinonimija, polisemija, homonimija). Klasifikacija semantičkih promjena. Osnovni uvid u semantiku teksta. Portugalska leksikografija. Najvažniji rječnici portugalskog jezika i upute za služenje rječnikom.

Cilj: Produbljivanje saznanja o osnovnim problemima leksikologije i semantike, proširivanje saznanja o sastavu i specifičnostima portugalskog leksika, te o semantičkim mehanizmima portugalskog jezika. Upoznavanje s portugalskom leksikografskom građom radi praktične primjene.

Obvezna literatura:

Škiljan, D. Pogled u lingvistiku. Rijeka: Naklada Benja, 1994. (7. poglavlje - semantika)

Berruto, G. Semantika. Zagreb: Izdanja Antibarbarus, 1994.

Vilela, M. Estudos de Lexicologia do Português. Coimbra: Livraria Almedina, 1994.

Vilela, M. Estruturas Léxicas do Português. Coimbra: Livraria Almedina, 1979.

Faria, I. Hub; Pedro, E. Ribeiro; Duarte, I.; Gouveia, C. A.M. Introdução à Linguística Geral e Portuguesa. Lisboa: Editorial Caminho, SA, 1996. (Cap. 7 - Semântica)

Dopunska literatura:

- Glovački-Bernardi, Z.; Kovačec, A.; Mihaljević, M.; Halwachs, D.W.; Sornig, K.; Penzinger, C.; Schrodt, R. Uvod u lingvistiku. Zagreb: Školska knjiga, 2001.
- Coseriu, E. et al. Problemas de Lexicologia e Lexicografia. Porto: Civilização, 1979.
- Câmara, J. Mattoso Junior. Estrutura da Língua Portuguesa. Petrópolis: Vozes, 1970.
- Vilela, M. Ensino da Língua Portuguesa: Léxico, Dicionário, Gramática. Coimbra: Livraria Almedina, 1995.
- Neto, S. da Silva. História da Língua Portuguesa. Rio de Janeiro/Lisboa: Presença/Dinalivro, 1992.
- Teyssier, P. História da Língua Portuguesa. Lisboa: Livraria Sá da Costa Editora, 1997.
- Metzeltin, M.; Candeias, M. Semântica e Sintaxe do Português. Coimbra: Livraria Almedina, 1982.
- Campos, M.H. Costa; Xavier, M.F. Sintaxe e Semântica do Português. Lisboa: Universidade Aberta, 1991.
- Fonseca, F. Peixoto da. O Português entre as Línguas do Mundo. Coimbra: Livraria Almedina, 1985.
- Lapa, M. Rodrigues. Estilística da Língua Portuguesa. Coimbra: Coimbra Editora, 1984.
- Lobato, L.M. Pinheiro. A Semântica na Linguística Moderna: o Léxico. Rio de Janeiro: Alves, 1977.
- Machado, J.P. Origens do Português. Lisboa: Sociedade de Língua Portuguesa, 1967.
- Lyons, J. Semantics (I i II). Cambridge: CUP, 1977.
- Ullmann, S. Semantics, An Introduction to the Science of Meaning. Oxford: Basil Blackwell & Matt Ltd, 1962.
- Simeon, R. Enciklopedijski rječnik lingvističkih naziva (I i II). Zagreb: Matica hrvatska, 1969.

Naziv predmeta: Jezik i jezikoslovlje

Naziv kolegija: ČITANJE I TUMAČENJE STARIJIH PORTUGALSKIH TEKSTOVA 1

ECTS-bodovi: 2

Jezik: hrvatski i portugalski

Trajanje: 1 semestar (VIII.)

Status: izborni

Oblik nastave: seminar

Uvjeti: ispunjene obveze predviđene kolegijima "Povijest portugalskog jezika" i (ili) "Romanski jezici i vulgarni latinitet"

Ispit: usmeni kolokvij

Sadržaj: Iscrpna obrada (analiza sa stajališta historijske fonetike, historijske morfologije i sintakse te etimologije) nekoliko najstarijih portugalskih tekstova; kulturno-povijesni elementi značajni za razumijevanje staroportugalskih tekstova.

Cilj: Primjena znanja stečena u okviru kolegija "Povijest portugalskog jezika" i (ili) "Romanski jezici i vulgarni latinitet" na analizu najstarijih portugalskih tekstova; pravilno korištenje gramatika i etimoloških rječnika; usvajanje znanja o određenim kulturno-povijesnim čimbenicima te relevantnim književnopovijesnim elementima.

Obvezna literatura:

Tarracha, M. E. Ferreira. Poesia e Prosa Medievais. Lisboa: Editora Ulisseia, s. a.

Dopunska literatura:

Cunha, A. Ribeiro da. A Língua e a Literatura Portuguesa, Braga: ed. do autor, 1948.

Torres, A. Pinheiro. Antologia da Poesia Trovadoresca Galego-Portuguesa. Porto: Lello & Irmão Editores, 1977.

Correia, N. Cantares dos Trovadores Galego-Portugueses. Lisboa: Editorial Estampa, 1978.

Naziv predmeta: Jezik i jezikoslovlje

Naziv kolegija: ČITANJE I TUMAČENJE STARIJIH PORTUGALSKIH TEKSTOVA 2

ECTS-bodovi: 2

Jezik: hrvatski i portugalski

Trajanje: 1 semestar (IX.)

Status: izborni

Oblik nastave: seminar

Uvjeti: ispunjene obveze predviđene kolegijima "Povijest portugalskog jezika" i (ili) "Romanski jezici i vulgarni latinitet"

Ispit: usmeni kolokvij

Sadržaj: Iscrpna obrada (analiza sa stajališta historijske fonetike, historijske morfologije i sintakse te etimologije) nekoliko petnaestostoljetnih i šesnaestostoljetnih portugalskih tekstova; kulturno-povijesni elementi značajni za razumijevanje tih tekstova.

Cilj: Primjena znanja stečena u okviru kolegija "Povijest portugalskog jezika" i (ili) "Romanski jezici i vulgarni latinitet" na analizu starijih portugalskih tekstova; pravilno korištenje gramatika i etimoloških rječnika; usvajanje znanja o određenim kulturno-povijesnim čimbenicima te relevantnim književnopovijesnim elementima.

Obvezna literatura:

Ferreira, M. E. Tarracha. Literatura dos Descobrimentos e da Expansão Portuguesa. Lisboa: Editora Ulisseia, s. a.

Dopunska literatura:

Ferreira, M. E. Tarracha: Antologia Literária Comentada: Época Clássica - Século XVI. 1.º e 2.º vol. Lisboa: Editora Ulisseia, s. a.

Costa, D. L. Pereira da. Místicos Portugueses do Século XVI. Porto: Lello & Irmão - Editores, 1986.

Resende, G. de. Cancioneiro Geral. Lisboa: Editora Ulisseia, s. a.

Cunha, A. Ribeiro da. A Língua e a Literatura Portuguesa. Braga: ed. do autor, 1948.

Naziv predmeta: Jezik i jezikoslovlje

Naziv kolegija: PRIJEVODNE VJEŽBE: PORTUGALSKI-HRVATSKI 2

ECTS-bodovi: 2

Jezik: portugalski i hrvatski

Trajanje: 1 semestar (VII.)

Status: izborni

Oblik nastave: vježbe

Uvjeti: položen ispit iz kolegija "Portugalski jezik VI"

Ispit: nema posebnog ispita - kolegij je apsolviran redovitim pohađanjem i sudjelovanjem u nastavnom procesu

Sadržaj: Prevođenje informativnih, novinskih i stručnih tekstova (vezanih ponajviše uz politiku i europske institucije) različitih jezično-stilskih obilježja i sadržaja. Služenje raznim tipovima usko specijaliziranih pomagala (kao što su rječnici, enciklopedije, priručnici itd.).

Cilj: Osposobiti studenta kako bi mogao samostalno i kroz praksu usavršivati prevoditeljska znanja i vještine.

Obvezna literatura:

Ljubičić, M. Studije o prevođenju. Zagreb: Hval i Zavod za lingvistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, 2000.

Simões, M. G. Tradução literária. Lisboa: 1993.

Dopunska literatura:

Leal, L. Tradução literária. Lisboa: Universitária, 1994.

Prevođenje - suvremena strujanja i tendencije / uredile Jelena Mihaljević Djigunović i Neda Pintarić. Zagreb: 1995.

Naziv predmeta: Jezik i jezikoslovlje

Naziv kolegija: PRIJEVODNE VJEŽBE: HRVATSKI-PORTUGALSKI 2

ECTS-bodovi: 2

Jezik: hrvatski i portugalski

Trajanje: 1 semestar (VIII.)

Status: izborni

Oblik nastave: vježbe

Uvjeti: položen ispit iz kolegija "Portugalski jezik VII"

Ispit: nema posebnog ispita - kolegij je apsolviran redovitim pohađanjem i sudjelovanjem u nastavnom procesu

Sadržaj: Prevođenje informativnih, novinskih i stručnih tekstova (vezanih ponajviše uz politiku i europske institucije) različitih jezično-stilskih obilježja i sadržaja. Služenje raznim tipovima usko specijaliziranih pomagala (kao što su rječnici, enciklopedije, priručnici itd.).

Cilj: Osposobiti studenta kako bi mogao samostalno i kroz praksu usavršivati prevoditeljska znanja i vještine.

Obvezna literatura:

Obvezna literatura:

Ljubičić, M. Studije o prevođenju. Zagreb: Hval i Zavod za lingvistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, 2000.

Simões, M. G. Tradução literária. Lisboa: 1993.

Dopunska literatura:

Leal, L. Tradução literária. Lisboa: Universitária, 1994.

Prevođenje - suvremena strujanja i tendencije / uredile Jelena Mihaljević Djigunović i Neda Pintarić. Zagreb: 1995.

Naziv predmeta: Jezik i jezikoslovlje

Naziv kolegija: PREVOĐENJE KNJIŽEVNIH TEKSTOVA

ECTS-bodovi: 2

Jezik: hrvatski i portugalski

Trajanje: 1 semestar (IX.)

Status: izborni

Oblik nastave: vježbe

Uvjeti: položen ispit iz kolegija "Portugalski jezik VIII"

Ispit: nema posebnog ispita - kolegij je apsolviran redovitim pohađanjem i sudjelovanjem u nastavnom procesu

Sadržaj: Prevođenje književne proze sa suvremenog portugalskog jezika na hrvatski i obrnuto. Prevođenje esejističke proze, dramskih tekstova i nevezanog stiha. Obilježja i specifičnosti esejističkog, dramskog i poetskog teksta. Prevođenje "neprevodivog". Lingvistički i

književnoteorijski pristup tekstu. Poetika prevođenja (umjetnički i "prevodilčaki" stil; prevođenje naslova). Elementi kulture i civilizacije. Analiza prijevoda. Uloga književnog prevoditelja u društvu i u "izdavačkom" procesu.

Cilj: Uočavati i rješavati ključne poteškoće (jezične i estetske) književnog prevođenja. Na temelju iskustva čitanja i prevođenja osvještivati vlastite mogućnosti i nedostatke u postizanju visoke razine kompetentnog književnog prevoditelja.

Obvezna literatura:

Ljubičić, M. Studije o prevođenju. Zagreb: Hval i Zavod za lingvistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, 2000.

Simões, M. G. Tradução literária. Lisboa: 1993.

Dopunska literatura:

Leal, L. Tradução literária. Lisboa: Universitária, 1994.

Prevođenje - suvremena strujanja i tendencije / uredile Jelena Mihaljević Djigunović i Neda Pintarić. Zagreb: 1995.

Naziv predmeta: Književnost

Naziv kolegija: AFRIČKA KNJIŽEVNOST PORTUGALSKOG JEZIČNOG IZRAZA

ECTS-bodovi: 3

Jezik: portugalski

Trajanje: 1 semestar (VIII.)

Status: izborni

Oblik nastave: seminar

Uvjeti: odslušana nastava

Ispit: usmeni

Sadržaj: U okviru predmeta "Afrička književnost portugalskog jezičnog izraza" obrađuje se predkolonijalno i poslijekolonijalno razdoblje pet luzo-afričkih književnosti (Angola, Mozambik, Gvineja, Zelenortska otočje, S. Tomé e Príncipe), kao i književnosti na kreolskom narječju. Posebna se pozornost pridaje onim autorima koji su se već odavno afirmirali i izvan granica luzofonskog svijeta (kao što su primjerice, Pepetela, Mia Couto ili Boaventura Cardoso).

Cilj: Upoznavanje s najvažnijim autorima i djelima afričke književnosti portugalskog jezičnog izraza

Obvezna literatura:

Laranjeira, P. Literaturas Africanas de Expressão Portuguesa. Lisboa: Universidade Aberta, 1995.

Talan, N. Afričko pjesništvo portugalskog jezičnog izraza. // Književna smotra. 131 (2004)

Dopunska literatura:

Ervedosa, C. Roteiro da Literatura Angolana. Lisboa: Edições 70, 1979.

Talan N. Angolsko pjesništvo dvadesetog stoljeća. // Dubrovnik. 1 (2004)

Naziv predmeta: Književnost

Naziv kolegija: KNJIŽEVNI SEMINAR: FERNANDO PESSOA

ECTS-bodovi: 4

Jezik: portugalski

Trajanje: 1 semestar (IX.)

Status: izborni

Oblik nastave: seminar

Uvjeti: ispunjene obveze predviđene književnim kolegijima na drugoj i trećoj godini

Ispit: trajno praćenje i samostalan rad (nema posebnog ispita)

Sadržaj: Fernando Pessoa u kontekstu portugalske i europske književnosti dvadesetog stoljeća; oronim Pessoa; značajniji Pessoini pjesnički i prozni heteronimi (A. Caeiro, R. Reis, Á. de Campos; B. Soares); književnokritički, filozofski, politički, jezikoslovni i drugi neknjiževni Pessoini tekstovi; recepcija Pessoe u hrvatskoj književnosti.

Cilj: Upoznavanje studenata s pjesničkim i proznim opusom, poetikom i epohalnom ulogom najvećeg portugalskog pjesnika dvadesetog stoljeća; stjecanje sposobnosti čitanja, parafraziranja i tumačenja tekstova u izvorniku; stjecanje sposobnosti kritičkog čitanja, usvajanja i promišljanja sekundarne literature u povijesnoj perspektivi.

Obvezna literatura:

Odabrani odlomci iz Pessoinih sabranih djela

Simões, J.G. Vida e Obra de Fernando Pessoa. Lisboa: s. a.

Dopunska literatura:

Coelho, J. do Prado. Unidade e Diversidade de F. Pessoa. Lisboa: Verbo, 1991.

Quadros, A. Fernando Pessoa - Vida, Personalidade e Génio. Lisboa: 1992.

Martinho, F. J. B. Pessoa e a Moderna Poesia Portuguesa. Lisboa: ICALP, 1991.

Mourão-Ferreira, D. Nos Passos de Poesia. Lisboa: Presença, 1988.

Gil, J. Fernando Pessoa ou a Metafísica das Sensações. Lisboa: Relógio d' Água, s. a.